

Føroya Fornminnissavn undir at kanna hvørji hús eru friðingarverd

Sum eitt lið í hesum kanninum hevur savnið skipa fyri húsaskrásetingum kring alt landið

Eirikshús í Mykinesi, sum Fornminnissavnið eigur

— Fornminnissavnið er væl áleiðis komið við at skráseta hús í Føroyum. Tey hús, sum eru skrásett, eru bygd fyrri 1940. Húsin, sum talan kann vera um at friða í fyrstu syftu, eru bygd fyrri 1900. Eftir er hjá savninum at kanna, hvørji hús eru varðveitingarverd og at fáa hesi friða, sigur Arni Thorsteinsson, fornfrøðingur, í viðtalu við Sosialin.

Eigararnir skulu sjálvir gjalda viðlíkahald

— Friðingarmyndugleikarnir hava sambært friðingarlógina heimild at friða hús. Tað at friða hús er ein juridiskur spurningur, sum í sjálvum sær ikki hjálpir húsunum. Lógin sigur eisini, at eigarin hevur skyldu til at halda húsin viðlíka undir eftirliti av Fornminnissavninum. Í serligum førum kann Fornminnissavnið lata peningaligan stuðul til friða hús.

Friðingarskipan

Upp á fyrispurning til Arna Thorsteinsson um hann kundi hugsað sær eina aðra friðingarskipan, sigur hann:

— Eg kundi hugsað mær eina skipan, har friða hús vóru bytt upp í triggjar bólkur:

1. Hús, sum kunnu nýtast.

Hann, ið nýtir húsin, skal sjálvur halda hesi viðlíka. Tá serlig krøv vera sett af Fornminnissavninum, skal savnið gjalda útreiðslurnar av hesum.

2. Hús, sum ikki vera nýtt.

Hesi hús kunnu setast í stand

og leigast út til ferðafólk ávisar tíðir av árinum undir eftirliti. Húsin skulu figgjarliga helst hvíla í sær sjálvum.

3. Hús, sum ikki kunnu nýtast

Hesi hús kunnu hava stórt

móti ongi goymsluhøli. Gamlir gripir, sum vit hava funnið, vera goymdir ymsastaðni í læntum hølum. Roynst hevur verið at fingið onnur høli til leigu, men hevur hetta ikki eydnast okkum enn. Í lètuni hava vit eina umsókn liggjandi hjá Tórshavnar Býráð um at sleppa at leiga ein part av Müllers pakkhúsi. Eg haldi, at hetta pakkhús, sum er frá 1890unum, og gamla hospitalið frá 1826, ið liggja lið um lið, eru friðingarverd, sigur Arni Thorsteinsson.

Eingin fakkunnleiki til gomul hús

— Stórsti tørvurin hjá savninum til at restaurera gomul hús er fakkunnleiki. Fornminnissavnið kann í lètuni ikki veita ráðgeving í slíkum føri. Eg kundi hugsað mær at Fornminnissavnið hevði ein byggikónan mann við handverkara- og restaureringsarkitektútbúgving, sum kundi veitt fólk vegleiðing í slíkum spurningum.

Brúgvagerðin um Fossá í Vestmanna. Savnið tekur eisini ímóti tilfari um postflutning og vegagerðir

miljø- og seguligt viðir, og kann tað tí ikki krevjast av eiganum at hann skal halda tey viðlíka. Tey mugu tí metast sum beinleiðis fornminni, og má savnið gjalda fyri viðlíkahald.

Góð arbeiðshøli

Fornminnissavnið hevur sera góð arbeiðshøli, men harafturi-

Allar toftir friðaðar

— Øll jarðfest fornminni so sum toftir, innskriftir, gamlar gravir o.s.fr. eru automatiskt friðað. Tað hendir seg ikki so sjáldan at tá byggjarbeiði eru í gerð koma menn fram á toftir. Vit hava ikki so stóra orku, at vit kunnu kanna hesar beinanvegin, men

Maður dregur lunda

laga viðurskiptini soleiðis, at áhugin verður tæntur hjá báðum partum.

60 fornminnissakir til viðgerðar

— Minsti parturin av arbeiði okkara er at grava lutirnar fram. Tilfarið frá útgrevstrum verður í fyrsta umfari niðurpakkað og kannað, tá stundir eru til tess. Størsta arbeiðið er harafturímóti at kanna og viðgera gripinar, sum funnir verða. Í lètuni hava

vit 50–60 fornminnissakir til viðgerðar.

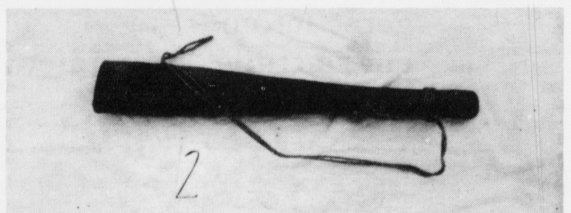
Komnir fram á toftir í Gøtu og á Sandi

Í lètuni fer fram útgrevstur í Syðrugøtu, har vit eru komnir fram á ein fornan bústað, sum ivaleyst er frá vikingaöld. Undir arbeiðinum uppá viðkan av kirkjugarðinum heima á Sandi komu menn fram á toftir. Vit eru í lètuni í ferð við at kannað hesar.

Fornminnissøvn

Runt um í Føroyum eru fleiri fornminnisfeløg og søvn. Gøtu Fornminnisfelag, sum stovnað varð í 1970, heldur Blásastovu viðlíka, sum kommunan eigur. Norðoya Fornminnissavn hevur ognar sær gamla handilin í Klaksvík, sum stavar frá monopolhandilstíðini. Fuglafjarðar kommuna hevur ognar sær eini gomul útróðrarmannahús, og Miðvágs kommuna eigur og røkir náðingsgarðin Kálvalið. Á Nesi hevur ein familja tikið seg saman um at stovna eitt familjufelag til tess at varðveita og røkja eini gomul hús — kalla Gamla Gerði — sum tey eru ættað úr. Sethúsin til handilhúsin á Vikum í Oyndarfirði eru sera væl varðveitt, og hevur eigarin, Petur Klein, sjálvur rindað kostnaðin til viðlíkahald.

— Um Fornminnissavnið stóð

Kádissa. Hetta amboð verður nýtt til at sláa súlu við